Ч. 41 Недѣля 21 лютого (5 марта) 1893. Рôкъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѝ.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Рада державна.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты пословъ вела ся дальша дебата надъ етатомъ міністерства торговлѣ. Палата ухвалила внесенє пос. Гальвіха, щобы розпочати заразъ нараду надъ зажаданымъ черезъ міністра кредитомъ додатковымъ въ сумѣ 20.000 зр. на будову таверинскои зелѣзницѣ.

Пос. Дикъ предкладавъ склнканє анкеты, котра уложила бы средства охороннѝ, маючѝ на цѣли оборону австрійского промыслу мелницкого, загроженого угорскою конкуренцією. — Пос. Булатъ розбиравъ некористи, выходячѝ для Дальмаціѣ зъ клявзулѣ о мытахъ вôдъ вина въ угодѣ торговельнôй. Бесѣдникъ домагавъ ся новыхъ получень зелѣзничихъ и премій для експорту вина.

Пос. кн. Ліхтенштайнъ обговорювавъ трудне положенє купецкого и промыслового стану середного. Вôнъ заявивъ, що въ виду неповодженя неґативнои проґрамы правительственнои, може лишь позитивна проґрама узыскати признанє Палаты. Бесѣдникъ заливъ ся такожь противъ россійско-нѣмецкои угоды торговельнои, бо черезъ ню будуть австрійскѝ рôльники мати страту въ Нѣмеччинѣ. Наконець домагавъ ся бесѣдникъ реорґанізаціѣ суспôльности опертои на пôдставахъ христіяньства.

Пос. Менґеръ полємізувавъ зъ кн. Ліхтенштайномъ и доказувавъ, що лишь черезъ безустанне пôдбурюванє устає въ Австріи всякій розвôй економічный а переслѣдованый капіталъ переносить ся на Угорщину. Бесѣдникъ закидавъ кн. Ліхтенштайнови, що вôнъ самъ жиє зъ вôдтинаня купоновъ а веде борбу противъ капіталу и ганить проґраму правительственну за то, що она домагає ся залишеня вѣроисповѣдного пôдбурюваня. То прецѣ антісеміты допомогли до того, що вôдкинено внесенє Пленера въ справѣ пôльгъ въ податку заробковôмъ для дрôбныхъ промысловцѣвъ. За то годивъ ся бесѣдникъ зъ кн. Ліхтенштайномъ, що треба взяти въ оборону челядь працюючу дома вôдъ вызыскуваня. Наконець выступивъ Менґеръ противъ антісемітôвъ и сказавъ, що яко Нѣмець встыдає ся ихъ способу борбы противъ ліобераловъ. (Антісеміты почали псикати въ сали). — Пос. Спинчичь жалувавъ ся зъ причины вôдправленя зô службы при Льойдѣ робôтникôвъ Хорватôвъ, котрыхъ заступлено Италіянцями.

Мін. Бакегемъ боронивъ заступникôвъ австрійскихъ при заключеню россійско-нѣмецкои угоды торговельнои и заявивъ, що міністерство займає ся пильно промысломъ млынарскимъ. — Пос. Сільва-Тарука урґувавъ правительство о переведенє проґрамы економічнои и заявивъ, що буде голосувати за зелѣзницями подôльскими, бо бажає Галичинѣ зъ цѣлого серця розвою а партія єго признає другимъ то, чого сама собѣ бажає. — По сѣмъ выбрано ґенеральными бесѣдниками Екснера и Шварца и перервано розправы.

Зъ рускихъ товариствъ.

Стрыйска філія „Просвѣты“ святкувала сего року перша память трицять и другихъ роковинъ смерти Тараса Шевченка вечерницями устроєными дня 26 лютого. Вечерницѣ тѝ мали характеръ чисто людовый, а то якъ що до силы выконуючыхъ проґраму, такъ и що до участникôвъ. Стрыйска філія „Просвѣты“ мала на оцѣ передовсѣмъ то, щобы тымъ народнымъ святомъ заинтересувати селянъ и мѣщанъ, щобъ они були участниками вечера не лише для декораціѣ по кутахъ салѣ, але щобы обхôдъ сей бувъ дѣйстнымъ образомъ культу людового поета. Тожь и були они людовымъ святомъ въ цѣлômъ того слова значѣню.

Коло годины 6-ои вечеромъ наповнила ся простора, гарно декорована саля Руского Касина по самѝ береги селянами зъ стрыйского повѣта и мѣщанами стрыйскими въ загальнômъ числѣ надъ 400 осôбъ. Прийшли зъ близкихъ и подальшихъ селъ не лишь селяне-господарѣ самѝ, але зъ родинами. Перший разъ було тутъ численно зôбране сѣльске жѣноцтво и поважнѝ мѣщанки стрыйскѝ, дѣвчата, паробки и хлопцѣ-школярѣ. Поручь зъ селянами и мѣщанами станули стрыйскѝ ремѣсники зъ родинами а не менше численно бувъ репрезентованый станъ робôтникôвъ, особливо вôдъ зелѣзницѣ. Стрыйска интеліґенція руска явилась въ досыть повнômъ числѣ, а зъ охрестности прибули два священики.

Коли наповнила ся саля, выступивъ на естраду п. А. Могильницкій и въ живôй ядернôй, цѣлогодиннôй промовѣ представивъ зôбранымъ наглядно а популярно житє Тараса Шевченка, єго заслуги и значѣнє для Русиновъ взагалѣ, а для сѣльского народу окремо. Промову тую выслухали присутнѝ зъ великимъ зацѣкавленємъ и нагородили бесѣдника грôмкими оплесками. Коли бесѣдникъ закôнчивъ свою промову окликомъ „Ще не вмерла Украина!“ — пôднялии ся всѣ зъ мѣсць и зъ великимъ одушевленємъ вôдспѣвали сей нашъ имнъ національный.

Вôдтакъ наступили продукціи стрыйского хору мѣщаньского пôдъ управою проф. Ґеруса и декламаціи. Всѣ декламаціи выголошенѝ були сѣльскими школярикамп. И такъ декламували: Юрко Мачула зъ Жулина стихъ Шевченка „Менѣ тринацятый минавъ“, Василь Курилôвъ стихъ Антона Могильницкого „Русинъ-воякъ“, Марися Струкъ зъ Лисятичь „Поворотъ батька“ Мицкевича въ рускômъ пе-

2)

КУМА ЖУРБА.

ПОВѢСТЬ

Г. СУДЕРМАНА.

Перекладъ зъ нѣмецкого.

(Дальше).

Панѣ Єлисавета якось мимоволѣ схилила голову на рамя незнанои жѣнки и плакала мовчки.

— А може и придамь ся вамъ на що — говорила тая дальше — бодай на то, що здôйму вамъ зъ серця троха горести. Мы женщины лучше якось умѣємо порозумѣти ся, нѣжь нагальнѝ, суворѝ мужчины. Спôльнѝ терпѣня, котрѝ мы мусимо зносити, зближають насъ до себе взаимно. А передовсѣмъ одно: я говорила вже зъ моимъ мужемъ и прошу васъ въ моимъ и єго имени, уважати сей дôмъ за свою власнôсть такъ довго, якъ довго се лишь буде вамъ подобати ся. Мы проводимо зиму найчастѣйше въ мѣстѣ, а крôмъ того маємо ще й другій маєтокъ, въ котрôмъ хочемо установити управителя. Такъ бачите, панѣ, що намъ нѣякои кривды не вдѣєте, а радше прислугу зробите, коли остапетесь тутъ бодай зъ пôвъ року або й довше и коли схочете троха доглядати того господарства такъ, якъ дотеперь доглядали.

Панѣ Єлисавета не дякувала, але поглядъ, якимъ она зпоза слѣзъ глянула на незнакому, бувъ для неѣ достаточною подякою.

— А теперь будьмо знову веселѝ, моя люба панѣ, — говорила Олена Дуґлясъ дальше — и єсли коли на будуче треба вамъ буде рады, все подумайте, що єсть хтось, що неодну провину супротивъ васъ маєзмазати. Та якежь се гарне дитя — звернула ся до колыски — хлопець чи дѣвчина?

— Хлопець — вôдповѣла панѣ Єлисавета и слабо усмѣхнулась.

— А чи заставъ уже якого брата-сестричку на свѣтѣ? Та по що я пытаю ся! Тѝ два веселѝ хлопцѣ на подвôрю, що мене привитали, коли я злазила зъ повоза, — чи можна зъ ними познакомити ся близше?... Нѣ, не тутъ заразъ — боронила ся поспѣшно — то ще могло бы вамъ пошкодити. Пôзнѣйше, пôзнѣйше! Передовсѣмъ цѣкавый для мене сей обыватель.

Нахилила ся надъ колыскою и вôдсунула трохи маленьку колдру.

— Яке у него розумне лице, якъ у старого — говорила жартомъ.

— Бо журба станула у єго колыски — вôдповѣла панѣ Єлисавета тихо и сумно — тому й лице у него завчасу старе.

— Ей, тôлько вы не вѣрте забобонамъ, дорога панѣ — сказала Дуґлясъ. — Я чула неразъ, що маленькѝ дѣти дуже часто приходять на свѣтъ зъ лицемъ, що пригадує старечѝ лиця. Але то скоро минає.

— И вы, панѣ, певно маєте дѣти? — спытала панѣ Єлисавета.

— Ахъ, я ще такъ недавно вышла за мужь! — вôдповѣла тая и при тыхъ словахъ сильно почервонѣла — пôвъ року лише минуло вôдъ мого вѣнчаня. Але... — и горячѣйшій ще румянець обливъ єѣ нѣжне лице.

— Нехай Богъ вамъ допоможе въ тяжкôй годинѣ — говорила Єлисавета — я буду за васъ молитись.

Очи гостя зайшли сльозами.

— Спасибô' вамъ, велике спасибô' — дякувала она. — И будьмо собѣ вôдъ нинѣ приятельками! Прошу васъ о се зъ цѣлого серця... Знаєте що? Возьмѣть мене, панѣ, за хрестну матѣрь для наймолодшои своєѣ дитины и менѣ ту сердечну прислугу зробѣть, коли Богъ поблагословить...

Обѣ жѣнки стиснули собѣ мовчки руки. Приязнь мѣжь ними настала.

. . . .

Коли гôсть выйшовъ, панѣ Єлисавета глянула довкола сумными, тревожными очима.

— Ще передъ хвилею було тутъ такъ ясно, такъ сонѣшно тутъ — шепнула — а теперь знову такъ темно.

По якôмсь часѣ вбѣгли оба старшѝ хлопцѣ, хочь слуга ихъ не пускала, зъ голоснымъ

рекладѣ, а Михайло Тижбѣръ зъ Лисятичь „Могилу Святослава“ Николая Устіяновича. Всѣ декламаціи были выголошені дуже вдало. На лицяхъ родичѣвъ и своякôвъ молоденькихъ декляматорôвъ малювалася гордôсть и радôсть, а другій зновъ набрали охоты запрезентувати свои дѣти и зъ рôзныхъ сѣлъ заповѣлись охотники-декляматоры на слѣдуючій сходины нашои філіѣ „Просвѣты“. Значить: добрый примѣръ зробивъ свое, бо выкликавъ емуляцію и розбудивъ интересъ якъ разъ на тôй точцѣ, котра богато може причинитись до просвѣты и ублагородненя чувствъ мѣжь народомъ.

Хоръ стрыйскій державъ ся дуже добре. На перемѣну зъ декляматціями гремѣли пѣснѣ: „При Чигринѣ“, „Якъ бымь була я зазуля“, „Ой вы мои спѣваночки“, „Тамъ пôдъ гаємъ“, а надто все прекрасна „Верховина“, котру хоръ на невмовкаючій оплески мусѣвъ повторяти.

По скôнченю тыхъ продукцій вôдчитавъ и пояснивъ о. Ол. Бобикевичь „Наймичку“ Т. Шевченка, чимъ выкликавъ мѣжь слухателями великій интересъ.

Вôдтакъ выступивъ п. Н. и выголосивъ патріотичный стихъ власного утвору п. заг. „Колись а теперь“. Стихъ сей выголошеный бувъ зъ такою прецизією, що выкликавъ мѣжь присутными бурю оплескôвъ.

Вечерницѣ закôнчивъ теплымъ и милымъ словомъ въ имени стрыйскои філіи „Просвѣты“ др. Евг. Олесницкій. дякуючи присутнымъ за участь и роздаючи молоденькимъ участникамъ на память портреты Кобзаря. Около години 9-ои вечера розôйшлись гостѣ зъ якъ найкращшимъ враженємъ и зъ вдячностію для выдѣлу філіѣ „Просвѣты“, котра по силамъ своимъ стараєсь сповняти величный заповѣтъ Кобзаря: „Обнимѣте, браты мои, найменшого брата“. Деякѣ неприсутнѣ селяне прислали на вечерокъ патріотичнѣ поздоровнѣ письма. По вечерницяхъ вписали ся зновъ многѣ въ члены „Просвѣты“.

Переглядъ политичный.

Три великѣ клюбы парляментарнѣ мають завтра рѣшити, чи комісія податкова має бути постôйною, щобы уможливити въ осени предложенє Палатѣ реформы податковои.

Зачувати, що Молодочехи поставлять ще сеѣ сесіѣ внесенє на заведенє загального права голосованя и помноженя числа пословъ до Рады державнои на 400. На кождыхъ 60.000 жителѣвъ має припадати 1 посолъ.

Дня 7 с. м. має зôбрати ся у Вѣдни комітетъ австрійского епіскопату и ухвалити рядъ церковно-политичныхъ справъ.

N. fr. Presse доказує, що гостина кн. Фердинанда болгарского передъ єго выѣздомъ зъ Вѣдня у турецкого посла Ція-бея, мала на цѣли зложити подяку султанови за єго ґратуляційну телеґраму зъ нагоды заручинъ князя. Въ тôй телеґрамѣ высказавъ султанъ князеви въ дуже щирихъ словахъ свои желаня и при тôмъ зазначивъ, що въ тôмъ заручиню видить цѣнну запоруку консолідаціѣ Болгаріѣ.

Новинки.

Львôвъ дня 4 марта.

— **Перенесенє.** П. Намѣстникъ перенѣсъ практиканта будôвництва Мих. Моравецкого зô Львова до Тернополя.

— **Вôдзначенє.** Офіціялъ Намѣстництва, занятый при краковскôмъ старостствѣ, Альбинъ Малиновскій одержавъ вôдъ Є. Вел. Цѣсаря золотый хрестъ заслуги.

— **Поворотъ Є. Вел. Цѣсаря зô Швайцаріѣ.** Нинѣ або завтра верне Монархъ въ Терріtетъ до Вѣдня. Департаментъ швайцарскій до справъ заграничныхъ повѣдомлено, що Є. Вел Цѣсарь бажає собѣ, абы пôдчасъ Єго подорожи занехати всякѣ зарядженя поліційни. Для того не дали знати кантональнôй поліціи о подорожи Монарха, якъ то буває, коли до Швайцаріѣ приѣздить якійсь иншій Монархъ.

— **Конкурсы.** Маґістратъ мѣста Перемышля розписує конкурсъ на одну стіпендію фундаціи им. Архикн Рудольфа и Стефаніи въ высотѣ 100 зр. Стіпендія ся призначена для ученикôвъ середныхъ шкôлъ въ Перемышли. Поданя треба вносити до рады мѣста Перемышля до 20 марта. — Львôвска рада шкôльна окружна розписує конкурсъ на посады учительски: 1) при 4 клясовыхъ школахъ: въ Сокôльникахъ 2 посады старшихъ и 1 молодшого учителя, въ Замарстиновѣ 1 посада молодшого учителя, въ Знесѣню 2 посады старшихъ, 1 молодшого учителя, дальше 2) при 3-клясовыхъ школахъ: въ Лянахъ, Миклашевѣ, Семенôвцѣ, Зубри по 1 посадѣ старшого и 1 молодшого учителя, вôдтакъ 3) при двоклясовыхъ школахъ на посады управителѣвъ и молодшихъ учителѣвъ: въ Борщевичахъ, Германовѣ, Годовици, Кротошинѣ, Лѣсневичахъ, Пѣскахъ, Пикуловичахъ, Пустомытахъ, Ракôвци, Ременовѣ, Ряснѣ польскôй, Жиравцѣ; 4) на посады молодшихъ учителѣвъ при 2-клясовыхъ шолахъ: въ Бѣлцѣ шляхотскôй, Чижкахъ, Давидовѣ, Дмитрю, Гаяхъ, Грибовичахъ, Клепаровѣ, Наваріи, Пôдберѣзцяхъ, Пôдбôрцяхъ, Поршнôй, Прусахъ, Солонцѣ, Вовковѣ и вкôнци 5) при школахъ 1 клясовыхъ: въ Бôркахъ доминиканьскихъ, въ Бôркахъ яновскихъ, Хоросньѣ старôмъ, Чернушевичахъ, Черепинѣ, Глинôй, Глухôвци ad Брôдки, Яричевѣ старôмъ, Каменополи, Козичахъ, Лисеничахъ, Милошовичахъ, Пасѣкахъ, Пôдтемнôмъ, Пôдлѣскахъ малыхъ, Полянцѣ, Руданцяхъ, Сѣховѣ, Сетеховѣ, Стронятинѣ, Толщевѣ, Винничкахъ и Вôльцѣ гамулецъ.

— **Память XXXII-ихъ роковинъ Т. Шевченка** обходила сими днями въ великôй сали „Народного Дому“ молодѣжь ґімназіи рускои у Львовѣ концертомъ, выконанымъ власными силами. Вступну рѣчь державъ проф. Ружицкій, въ котрôй дуже удачно пояснивъ релиґійни и етичнѣ засады поета, на котрѣ такъ часто ударяли слѣпѣ антаґоністы Шевченка. Межи продукціями, декламаціями и вôдчитомъ одного ученика VII-ои клясы о Шевченку яко поетѣ народнôмъ, замѣтна була декламація „Гамаліѣ“ въ хорами и въ супроводѣ музики. Авторомъ композиціѣ єсть п. Бѣликовскій зъ Станіслава. Роковины закôнчили словомъ подяки для молодежи директоръ ґімназіѣ п. Харкевичь и давнѣйшій директоръ о. Ильницкій. На концертѣ були присутнѣ крôмъ збору учительского и деякихъ родичѣвъ ученикôвъ такожь инспекторъ краєвый п. Ив. Левицкій и референтъ президіѣ краєвои Рады шкôльнои.

— **На будову руского народного театру у Львовѣ** зложили: вп. Евґеній Стрыйскій кандидатъ нотарскій зъ Снятина, прислав на руки сов. Т. Бережницкого зô складокъ вôдъ пп. Т. Яроша 3 зр. 50 кр., М. Гутера 1 зр., П. Бурачиньского 1 зр., Г. Дутчака 1 зр., Дав. Розенгека 2 зр., М Айзенкрафта 1 зр., Берля Байніша 1 зр., Г. Ґрінберґа 1 зр, І. Товарницкого 1 зр., А. Голубаша 1 зр, А. Богданьского 2 зр., панѣ І. Мардаровичевои 1 зр., о. Е. Дрогомирецкого 1 зр, о. М. Заревича 2 зр., дра Розенгека 2 зр, В. Вонсовича 50 кр., Пехника 50 кр., Н. Чайкôвского 50 кр., Ст. Дутчака 1 зр., М. Кушнѣра 1 зр, зъ комерсу товаришѣвъ мыслиныхъ 6 зр., разомъ 31 зр. „Бумъ бумъ“ 3 зр. 30 кр. — *Комітетъ* складає вп. Дателямъ прилюдну подяку.

— **Еміґраційни аґенты.** Міністерство справъ внутрѣшныхъ звернуло увагу краєвыхъ властей на заграничныхъ аґентôвъ, котрѣ нѣбы то за збôжемъ и худобою ѣздять по селахъ, а тымчасомъ всякими способами намавляють до еміґраціи до Америки, а головно до Бразиліѣ. Длятого долѣшно австрійске Намѣстництво завôзвало староства, щобы наказали жандармамъ и бурмистрамъ якъ найбôльшу осторожнôсть и вôддавали такихъ аґентôвъ до суду; а въ потребѣ щобы самѣ казали выносити ся аґентамъ за ґраницю або до мѣсця приналежности. Доносить о тôмъ Gaz. Lw.

— **Товариство** взаимнои помочи приватныхъ офіціялістôвъ святкує сего мѣсяця 25-лѣтнѣ роковины свого заложеня. На честь тои памятнои хвилѣ уряджує се заслужене товариство дня 9 с. м. вечерокъ и иншѣ торжества.

— **Самоубійства.** Зъ Хабôвки доносять: Дня 1 с. м. найшовъ стражникъ зелѣзничій на шляху стаціи Хабôвка тѣло порядно убраного чоловѣка зъ розстрѣленою головою. Зъ листу найденого при нѣмъ, дôзнали ся

радôстнымъ крикомъ до комнаты хорои. Кождый зъ нихъ мавъ въ рукахъ торбину цукорковъ.

— То дала намъ та незнана панѣ — говорили они врадуванѣ. Панѣ Єлисавета усмѣхнула ся.

— Тихо, дѣти — сказала — ангелъ бувъ у насъ.

Оба хлопцѣ глянули на маму налякаными очима и спытали:

— Якъ се, мамо, то бувъ ангелъ?

II.

Такимъ способомъ панѣ Дуґлясъ зôстала хрестною мамою Павлуся.

Хочь Маєргеферъ немало гнѣвавъ ся на ту нову приязнь, бо звычайно казавъ: „менѣ не треба милосердя щасливыхъ“, але скоро лаґôдна, привѣтна жѣнка явила ся въ друге въ дворѣ єго давного села и промовила до него сердечно, вôнъ не мавъ уже вôдваги протестувати и боронити жѣнцѣ тои знакомости.

Навѣть згодивъ ся остатись въ давнôй осели, хочь зъ очевидною нехôтю, а таки згодивъ ся. Господарство Місенъ, котре справдѣ ще того самого дня купивъ, було такъ запущене, що побутъ тамъ въ осѣнни холоднѣ часы мôгъ пошкодити жѣнцѣ и дѣтямъ. Передовсѣмъ треба конче направити се и те, треба спровадити теслю, муляря и иншого ремѣсника, закимъ буде можна подумати о перенесеню.

А таки на довго ще передъ выкôнченємъ тыхъ направокъ, панѣ Єлисавета пôдъ напоромъ свого чоловѣка мусѣла перевести ся до новои хаты. Бо коли одного дня прибувъ економъ нового дѣдича зъ робôтниками и въ єго имени просивъ найпокôрнѣйше о помѣщенє, Майгеферъ заявивъ, що той поступокъ уважає за зневагу заподѣяну єму и постановивъ, анѣ одного дня довше не оставатись на тôй земли, котра була колись єго власностію.

День бувъ холодный, бо то падолистъ бувъ, коли панѣ Єлисавета попращала ся разъ на завсѣгды зô своимъ любымъ домомъ. Дрôбненькій дощь росивъ тодѣ та проймавъ ажь до кости. Широке поле лежало передъ нею, оповите сѣрою мракою.

Зъ наймолодшою дитиною у грудей, зъ двома старшими заплакаными хлопцями, що чѣпали ся колѣнъ, всѣла на возокъ, котрый мавъ повезти єѣ на нове житє, таке — на жаль — понуре.

Коли выѣхала зъ подвôря, а зимный вихоръ почавъ дощемъ бити имъ лиця, тодѣ мала дитина, що лежала дотеперь спокôйно, почала жалôбно плакати. Огорнула єго сильнѣйше своимъ плащемъ и похилила ся ще бôльше надъ дрôбнымъ тремтячимъ тѣленькомъ, щобы скрыти сльозы, безнастанно сплываючѣ єй по лици.

По пôвгодиннôй ѣздѣ польною дорогою, глинковатою, болотнистою, зъ выбоинами, станувъ вôзокъ у цѣли. Трохи не крикнула голосно, побачивши нову оселю спустошену, запалу, зруйновану.

Довгѣ господарскѣ будынки, зладженѣ зъ хворосту и глины, болотнисте подвôре, на нѣмъ повно калужь, — дôмъ мешкальный низенькій, ґонтами критый; зъ єго стѣнъ повôдпадавъ мѣсцями тынкъ, вôдкрываючи нагѣ муры; —, здичѣлый огородъ, въ котрôмъ послѣдни сумнѣ останки лѣта: астры и сонѣшники розростали ся коло напôвъ звялои огородовины; довкола ярко помальованый парканъ, котрого въ передодень, закимъ розпавъ ся, одягли мабуть въ якусь олѣйну одежину — отсе було мѣсце, въ котрôмъ вôдъ теперь мала жити родина збанкрутованого дѣдича.

То була мѣсцевость, въ котрôй вырôсъ малый Павлусь, зъ котрою мала вязати єго любовь дитячихъ лѣтъ и журба цѣлои половины житя.

Въ першихъ дитячихъ лѣтахъ було то нѣжненьке, утле сотворѣнє и неоднои ночи мати дрожала зъ обавы у лôжка, щобы слабе свѣтло житя не погасло, закимъ зôйде ранѣшне сонце. Тодѣ сѣдала въ понурôй низькôй спальни, опершись лôктями о край єго лôжочка, и блыскучими, сухими очима вдивлювала ся въ худе тѣло, пôдкидане судорогами.

Однакъ вôнъ перебувъ всѣ тѣ крізы першого дитиньства и зъ пятымъ рокомъ житя ставъ уже здоровымъ хлопцемъ, а хочь бувъ ще марнымъ, нерозрослымъ, о блѣдôмъ, зôвялôмъ личку, на котрôмъ оставъ ся першѣтный выразъ старости, — то все таки можна було мати надѣю, що выхоає ся.

На тѣ часы припадають єго першѣ дитячѣ спомины.

Першій споминъ, що єму въ пôзнѣйшихъ лѣтахъ приходивъ часто на думку, бувъ такій:

що вôнъ убивъ ся самъ; а бувъ то инжинеръ Тандліхъ зъ Оравки на Угорщинѣ. — Дня 16 м. м. повѣсивъ ся въ Решовѣ цируликъ Ґліксамъ тому, що зле живъ зъ жѣнкою.

— **Подяка.** Рада товариства касы позичковои „Власна Помôчь“ въ Фразѣ, выконуючи одноголосну ухвалу на загальныхъ зборахъ членôвъ тогожь товариства складає на сѣмъ мѣсци сердечну подяку Вп. п. дрови Костеви Левицкому, адвокатови краєвому у Львовѣ, за те, що безкористовно занявъ ся справою рекурсу членôвъ-основателѣвъ до Выс. ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ що до основаня тогожь товариства, якъ не менше за прихильне удѣлюванє своихъ свѣтлыхъ радъ. — За Раду товариства: *о. І. Кмицикевичъ*, парохъ Фраги, предсѣдатель; *И. Мацієвичъ*, писарь и аґентъ „Днѣстра“.

— **Бійка о мѣсце на торзѣ.** Зъ Дебречина доносять, що въ мѣсточку Собосльо прийшло до кровавои бійки зъ причины заведеня т. зв. „пляцового“ на торзѣ. Народъ спротививъ ся тому, бо после старыхъ привілеѣвъ Гайдуки вôльнû вôдъ такихъ оплатъ. Особливо дня 1 с. м. було тамъ велике заворушенє. Поліція не могла собѣ дати рады и взяла собѣ до помочи жандармôвъ; але товпа народу кинула ся на жандармôвъ, щобы имъ выдерти карабіны. Коли нѣякû рады не помагали, жандармы стрѣлили зъ першу на вѣтеръ и слѣпыми набоями, а вôдтакъ и острыми до людей, бо зачали кидати камѣнємъ на жандармôвъ. Одну жѣнку, що намавляла до опору, жандармы застрѣлили. Тогды розлючена товпа обкинула жандармôвъ градомъ камѣня такъ, що тû хочь стрѣляли, а все цофали ся до ратуша. Товпа ишла за ними, бомбардувала ратушъ и жадала выданя жандармôвъ и начальника поліціѣ. Ажь коли зъ околицѣ закликано бôльше число жандармôвъ, наставъ спокôй въ мѣсточку. Крôмъ тои жѣнки полягли ще двѣ особы, а кôлька є тяжко раненыхъ.

Всячина

— **Выючû дервішѣ въ Сараєвѣ.** Мабуть нѣяке мѣсто въ Европѣ не представляє въ теперѣшну пору такои збиранины зô всего свѣта, такого контрасту, якъ Сараєво. Можна смѣло сказати, що тутъ сходить ся теперь Заходъ зô Всходомъ, заходна культура и цивілізація стыкає ся зъ всходною. Для Европейця, що хоче хочь бы лишь трошки познакомитись зъ житємъ музулманьскимъ, выстане вже поѣхати до Сараєва, а тутъ вôнъ єго вже знайде; побачить не лишь Туркôвъ и Туркинѣ, але буде мати й нагоду познакомитись зъ ихъ релиґійными обрядами, котрыхъ осередкомъ суть численнû тутъ мошеѣ. Передовсѣмъ замѣтпе то, що й Сараєво має своихъ „выючихъ дервішôвъ, тыхъ дивныхъ монахôвъ магометаньскихъ“, що найбôльшû свои монастирѣ мають въ Скутарѣ, турецкôмъ мѣстѣ въ Малой Азіи напротивъ Константинополя. А цѣкаво побачити тыхъ ориґінальныхъ богомольцѣвъ магометаньскихъ, що жиють въ „монастири“ Сінанъ-Текія.

Єсть то старый будынокъ, що вже майже валить ся. Сходами, що скрипять и хитають ся пôдъ ногами, входить ся на деревяну ґалєрію, такожь не дуже безпечну, де сидить старый обдертый Турокъ, котрый дôставши „бакшішь“ (дарунокъ), призначує кождому мѣсце. Треба тутъ постояти хвильку, щобы ажь око привыкло до темноты, яка тутъ панує, бо вôдъ разу не можна нѣчого побачити. Ажь по хвили побачимо тутъ досыть просторе мѣсце вкрыте зъ горы банею, освѣчене лишь дуже слабо кôлькома свѣчками. Въ закутинѣ призначеной до молитвы, а званой „кибла“ стоить якійсь старенькій чоловѣкъ, зъ довгою сивою бородою, въ темнôмъ кафтанѣ и зеленôмъ турбанѣ на головѣ. Єсть то дервішь Едхемъ Еванчиковичь, настоятель монастиря. Не єсть то монастиръ въ христіяньскôмъ значѣню слова. Турецка вѣра (исламъ) не знає монахôвъ, що вôдрѣкають ся свѣта и служать церквѣ цѣле житє, зъ выимкою хиба факірôвъ. Дервішомъ може стати кождый магометанинъ; вôнъ потребує лишь зголосити ся до шейха и вôдмовити приписане число молитовъ; опôсля може вôнъ знову вернути до свого давного занятя, до своєи родины, лишь мусить за кождый разъ приходити на богослуженя въ монастири. Тому то видимо и тутъ, що доокола шейха стоить пôвколесомъ якихъ трицять людей всѣлякого вѣку а судячи по ихъ одежи, и всѣлякого стану: купцѣ, ремѣсники, жебраки, похатники всѣлякого рода, що ще може передъ хвилею волочили ся по домахъ зô своимъ товаромъ та й заразъ по скôнченой церемоніи розбредуть ся знову по шинкахъ та каварняхъ.

Довшій часъ стоить та громада людей и не рушає ся. Вôдтакъ розпочинає ся „дзікръ“ молитва. Старый дервішь кричить то дрожачимъ то верескливымъ голосомъ: „Аллагакбаръ! Аллагакбаръ! Аллагакбаръ!“ А по хвили: Ашгаду анна! Ла аллахъ илъ аллахъ, ашгаду анна — Мугаммедъ расулу аллахъ!“ [1]) Дервішѣ стоять за той часъ якъ камѣннû стовпы ажь настоятель ихъ по хвили повтаряє зновъ послѣдніи повысшû слова. Ажь тогды починають они крутити головами и кôлько разôвъ схиляють ихъ въ долину, вôддихають глубоко. Наразъ роздає ся по сали покликъ: Гая аллахъ салахъ! Гая аллахъ салахъ! Гаяхъ аллахъ фаяхъ! Аллагу акбаръ — ла аллахъ ихъ аллахъ! [2]) Ледви що прошумѣли тû слова, коли дервішѣ починають чимъ разъ сильнѣйше кидати собою и крутити ся, згинають горѣшну часть тѣла такъ, що ажь пальцями рукъ достають до землѣ а крутять ся въ тактъ оденъ за другимъ и кричать притôмъ заєдно якъ несамовитû, нѣбы ажь выють „аллахъ!“ Зъ того ихъ крику не чути по сали нѣчого лишь якій страшенный голосъ Гу! гу! гу! гу! Дервішѣ крутять ся и кидають собою такъ скоро, що вже годѣ ихъ розпôзнати, розкидають руками и ногами, турбаны злѣтають имъ зъ головы; оденъ стає якъ грань червоный на лици, другій блѣдый якъ стѣна, пѣна точить ся имъ зъ рота, пôтъ тече зъ нихъ струями а въ той хвили выскакує якійсь молодый чоловѣкъ на середину и розложивши руки крутить ся доокола якъ шаленый. Такъ крутить ся вôнъ може чверть годины. Наразъ зачинають єго силы опускати, очи стають стовпомъ, руки опадають а вôнъ якъ кусень глины валить ся мовъ неживий на землю. Тогды вôдзываєсь шейхъ зновъ такъ само якъ перше; вытє притихає, дервішѣ падуть оденъ за другимъ на землю и церемонія скôнчила ся. Черезъ кôлька хвиль робить ся тихо мовь въ могилѣ, вôдтакъ пôднимають ся дервішѣ, идуть передъ шейха и кланяють ся єму а вôнъ ихъ двѣчи обнимає и цѣлує. Пôдчасъ коли они тихо пращають ся и вôдходять, гасить оденъ зъ нихъ свѣчку одну за другою.

[1]) Богъ єсть найбôльшій! Свѣдчу, що не ма Бога надъ Бога, свѣдчу, що Мугамедъ єсть божимъ посланникомъ!

[2]) Приступайте до молитвы! Приступайте до богослуженя! Богъ єсть найбôльшій! Нема Бога надъ Бога.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Станъ воздуха** за минувшû добы числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 3 с. м. до 12 год. въ полудне дня 4 марта: середна теплота була + 3·9° Ц., найвысша + 9·0° Ц. (вчера по полудни), найнизша + 1·0° Ц. нинѣ въ ночи. Баром. иде въ гору (769). Вѣтеръ буде заходный, мѣрный, теплота обнизить ся до + 3° Ц., небо буде переважно захмарене; малый дощь.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Будапештъ 4 марта. Палата послôвъ ухвалила пôдвысшенє діетъ посламъ на 2400 зр. рôчно и 800 зр. кватирункового.

Петербурґъ 4 марта. „Кронштадскій Вѣстникъ“, орґанъ міністерства маринарки каже, що о гостинѣ россійскои ескадры въ якôмсь французскôмъ портѣ незвѣстно нѣчого.

Берлинъ 4 марта. Приѣхавъ тутъ вел. кн. Тосканьскій; на дворци повитавъ єго въ имени цѣсаря адъютантъ цѣсарскій Арнімъ.

Софія 4 марта. Кн. Фердинандъ приѣхавъ вчера до Софіѣ. На дворци повитали єго міністры, тѣло дипльоматичне, клиръ, и власти войсковû та цивільнû. Мѣсто було святочно украшене хоругвами и илюміноване. Людность зробила князеви тріюмфальне приняте.

Надôслане.

Въ комнатѣ нѣ ясно, нѣ темно, сумрачно. На шибахъ видко цвѣты морозу, а крôзь нихъ наде червонаве свѣтло заходу та пасмами кладе ся на занавѣсахъ. Старшû браты пôшли ховзати ся, а вôнъ лежить ще на лôжочку, бо мусить скорше класти ся спати. При нѣмъ сидить мати, одною рукою обнимає єго за шию, другою опирає ся на краю колыски, де лежать двѣ єго малû сестрички, котрû бузько принѣсъ передъ рокомъ, разомъ одного дня обѣ.

— Мамо, скажи менѣ байку — просить вôнъ.

И мати каже байку. Що? — того не може вôнъ вже собѣ пригадати зовсѣмъ докладно, лише тямить, що тамъ була мова про якусь сиву жѣнку у сѣрôй одежи, котра вôдвиджувала матѣрь у всѣхъ сумныхъ та болѣсныхъ хвиляхъ житя, жѣнку зъ блѣдымъ, худымъ лицемъ и темными заплакаными очима. Приходила якъ тѣнь и якъ тѣнь щезала, простягнувши руки надъ головою матери — не звѣстно, чи то она благословила чи може проклинала, и говорила при тôмъ про всякû рѣчи, котрû вôдносили ся й до него, до Павлуся. Була тамъ мова про якусь жертву и якійсь окупъ, але слова тû забувъ, мабуть тому, що бувъ ще за дурный, абы ихъ зрозумѣти. Одно лише тямить докладно: коли вôнъ такъ слухавъ оповѣданя и майже не вôддыхавъ, перенятый якоюсь забобонною тревогою, наразъ побачивъ ту сѣру постать, о котрôй говорила мати, живу, въ тѣлѣ, якъ станула въ дверехъ спальнѣ — зовсѣмъ такъ само зъ пôднятыми въ гору руками, зъ лицемъ блѣдымъ и сумнымъ. Скова въ лице на рамени матери, серце било ся въ нѣмъ сильно, чувъ, що єму вôддыхъ запирає въ грудяхъ и въ смертельнôй тревозѣ ажь мусѣвъ крикнути:

— Мамо, то она, то она!

— Хто такій? Кума Журба? — спытала мати.

Вôнъ не вôдповѣвъ нѣчого, лише зачавъ плакати.

— Де? — пытала мати дальше.

— Тамъ въ дверяхъ — вôдповѣвъ, пôднявъ ся и обѣручь обнявъ маму за шию, бо дуже лякавъ ся.

— Ой, ты дурненькій! — говорила мати. — Тажь то плащь тата, той довгій до дороги.

И принесла єму плащь, казала дôткнути зъ верху и у пôдшевки, щобы докладно пересвѣдчивъ ся, а вôнъ слухавъ того покôрно, хочь у глубинѣ душѣ бувъ тымъ крѣпше пересвѣдченый, що на власнû очи бачивъ ту сѣру жѣнку. И до того знавъ уже вôдъ теперь, якъ она зве ся.

Кумою Журбою называла єѣ мати.

Ала мати задумала ся чогось и мимо горячихъ просьбъ, не хотѣла вже докôнчити зачатои байки. А й въ пôзнѣйшихъ часахъ нѣколи єѣ не докôнчила, хочь вôнъ неразъ дуже просивъ єѣ.

(Дальше буде.)

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Инсераты („оповѣщеня приватнѝ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Газеты Львôвскои“ принимає лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ газетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.